

DESPRE NOETICĂ

Sorin Cristescu

Dumnezeu este creatorul tuturor văzuteleor și nevăzuteleor.

Matei

Misiunea Apollo 14 se apropia de final. Atât ascenizarea, cât și observarea de pe orbită a suprafeței lunare se desfășuraseră în condiții optime. Desprinderea de pe suprafața Selenei și cuplarea cu naveta aflată pe orbita circumlunară, punct critic al fiecărei reintrări capsulei spațiale în atmosfera terestră. Dar astronautii erau optimiști. Nu se gândeau absolut deloc la ghinionista lor predecesoare, Misiunea Apollo 13. Edgar Mitchell împreună cu colegii săi Alan Shepard și Stuart Roosa priveau cu încântare la imaginea mirifică a Terrei văzută din spațiu. Prin celălalt hublou, din partea opusă a navetei, astronautii priveau uluiți lucruri la fel de încântătoare și extraordinar de interesante.

În acest voiaj către casă, Edgar Mitchell a trăit o experiență deosebită. S-a simțit cuprins de un sentiment de nezdruccinat, de certitudinea că Terra constituie o parte a unui uriaș sistem viu, „*un univers al conștiinței*” – după cum s-a exprimat el mai târziu, din care facem cu toții parte.

Având o solidă pregătire științifică și inginerască, Edgar Mitchell se simțea foarte confortabil într-o lume ghidată de raționalitate și precizie carteziană. Este doctor în științe aeronautice al *Massachusetts Institute of Technology* și al *Carnegie Mellon University*. Cu toate acestea, experiențele trăite de el în călătoria de întoarcere a navetei Apollo 14, l-au făcut să devină conștient de o altă cale care conduce spre cunoaștere, la fel de adevărată și de precisă. Aceste experiențe i-au modificat în mod radical punctul de vedere asupra vieții și Universului. A realizat că, în ciuda dezvoltării tehnologice moderne, omenirea nu cunoaște încă cel mai adânc mister al Universului – conștiința de sine. El a devenit convins că teritoriul neexplorat al psihicului uman reprezintă următoarea frontieră a cunoașterii,

și că acesta conține posibilități pe care deocamdată nici măcar nu ni le putem imagina. În timpul misiunii Apollo 14, el a efectuat câteva experiențe de percepție extrasenzorială cu ajutorul unor prieteni aflați pe Pământ.

Mitchell și-a exprimat în mod public opinia de a fi „90% sigur că multe dintre miile de OZN-uri observate începând cu sfârșitul anilor 1940, aparțin unor vizitatori de pe alte planete” și că „OZN-urile au devenit obiect de dezinformare pentru a abate atenția și a crea confuzie, astfel încât adevărul să nu poată ieși la iveală”.

La doi ani după întoarcerea sa din misiunea Apollo 14, la începutul anului 1973, Edgar Mitchell a înființat *Institute of Noetic Science* – Institutul de Științe Noetice.

Sfârșitul secolului XX a fost martorul nașterii unor domenii științifice noi, de graniță, capabile să ofere oamenilor răspunsuri la anumite întrebări tulburătoare: Suntem singuri în Univers? Dacă da, de ce? Dacă nu, unde și cine sunt cei mai apropiați vecini ai noștri? Unul dintre aceste domenii este NOETICA.

Conform definiției date de *Webster's Encyclopedic Dictionary*, Noetica este „*The Science of the Intellect*”. Cuvântul în sine derivă din grecescul *nous*, care înseamnă minte, intelect sau calea cunoașterii directe.

Față de știința materialistă, NOETICA diferă în multe puncte de vedere. Ea este centrată pe experiența subiectivă, în vreme ce știința materialistă are de-a face cu experiența obiectivă, senzorială. Modelelor reduționiste ale științei materialiste ea le adaugă modele holistice; explicațiilor deterministe ale evenimentelor, ea le adaugă explicații teleologice. Știința materialistă verifică cunoștințele prin capacitatea lor de a produce efecte de predictibilitate și control; deși consensul asupra validării științelor noetice nu a fost încă obținut, este clar că ele au mai mult de a face cu înțelegerea decât cu predicția și mai mult cu implicarea decât cu controlul.

În plus, este foarte probabil ca științele noetice să evolueze într-un mod diferit de știința materialistă. Noile descoperiri obținute de știința modernă tind să creeze o falie între modul de a percepe realitatea al oamenilor de știință și al majorității populației. În cazul științelor noetice, sensul se schimbă. În parte cel puțin, avem de a face cu redescoperirea unor adevăruri care au lăsat urme mai pronunțate în cultura umană decât în comunitatea științifică. Schimbările care au loc în percepția realității în cadrul culturii umane tind să producă schimbări corespunzătoare în știință; spre exemplu, rolul atitudinii psihologice față de credința în vindicare precum și perceperea realității spirituale care apare în anumite stări modificate ale conștiinței.

Noetica nu este chiar o știință nouă. Ea reprezintă miezul ezoteric al tuturor religiilor lumii. Ea recunoaște, așa după cum se exprima Aldous Huxley, *„O Realitate Divină, substanțială universului fizic și spiritual... care găsește în suflet ceva similar sau chiar identic cu Realitatea Divină... care plasează destinul ultim al omului în cunoașterea Dumnezeului imanent și transcendent al tuturor lucrurilor“*.

Willis Harman, Profesor de ingineria sistemelor la Universitatea Stanford, devenit ulterior președinte al Institutului de științe Noetice, scria: *„Fie că apare ca o extrapolare a unui biofeedback sau a unui fenomen psihic precum și prin evidențierea originilor psihosomatice ale bolii, fie că apare în urma unor experiențe intuitive, privirea în interior, către propriul sine, reprezintă o recunoaștere a unui fapt deosebit de important, anume „Eu sunt cauza și creatorul“. Într-un anumit sens, mai adânc decât cel implicat de psihologia convențională, sistemul nostru de credințe ne creează propria realitate“*.

Noetica – știință a conștiinței și a a trăirilor interioare – este cel mai promițător cadru contemporan de dezvoltare morală, care ar trebui să stea în centrul preocupărilor pentru crearea unei societăți umane stabile și echitabile.

Acceptarea publică a validității punctelor de vedere exprimate de noetică este în creștere. Dar, mai important decât acest lucru, există o largă recunoaștere a nevoii de înțelegere mai profundă a naturii noastre spirituale, a țelurilor și caracteristicilor esențiale unei societăți umane viabile.